

*Buren,
Muurhuizen*

Deelnemers aan deze excursie — introductie is toegestaan — betalen *f* 4,— per persoon, inclusief thee. Degenen die op eigen gelegenheid naar Buren komen, zijn *f* 1,— verschuldigd.

Kaarten verkrijgbaar bij de Algemene Bank Nederland, Janskerkhof 12 te Utrecht. Wie schriftelijk kaarten bestellen wil, kan dat doen door het bedrag daarvoor over te maken op giro-nummer 57 55 20 ten name van de penningmeester van Oud-Utrecht.

Namens het bestuur:

Dr. Ir. C. L. TEMMINCK GROLL

JAN GOSSAERT GENAAMD MABUSE

Het museum Boymans-van Beuningen te Rotterdam herbergt sedert 15 mei j.l. een tentoonstelling van het werk van de vlaamse schilder Jan Gossaert genaamd Mabuse, die tot 27 juni zal voortduren, maar dan, naar ik aanneem, niet zal kunnen worden verlengd, omdat de gehele collectie van 10 juli-31 augustus in het Groeningemuseum te Brugge zal zijn opgesteld.

De schilderijen en tekeningen van deze beroemde schilder — zijn geboorteplaats Maubeuge of in het vlaams Mabuse kwam pas in 1678

door de vrede van Nijmegen aan Frankrijk — gelijk deze thans te Rotterdam te zien zijn, vormen een bijzonder fraaie en indrukwekkende verzameling, die een bezoek overwaard is, terwijl de, overigens niet goedkope, maar wel rijk geïllustreerde en goed gedocumenteerde catalogus een kostelijk bezit vormt. Voor een beschrijving van het oeuvre van Jan Gossaert, overgangsfiguur tussen vlaamse primitieven en renaissance, zij naar deze catalogus verwezen.

Was Jan Gossaert inderdaad te Maubeuge geboren? Hoewel hieraan geen twijfel mogelijk kan zijn, heeft deze vraag toch enkele jaren geleden ter plaatse een zekere deining veroorzaakt en ik heb er toen ambtshalve mijn mening over moeten uitspreken. Aanleiding tot het geschil was een artikel van mr. S. Muller Fz. in het tijdschrift Oud-Holland 1916 (p. 149-154), dat de misleidende, want veel te positieve, titel draagt: De geboorteplaats van Mabuse. Immers, deze komt pas aan het einde ter sprake en dan nog slechts veronderstellenderwijze.

Eigenlijk handelt de schrijver over de landrentmeester van bisschop David van Bourgondië te Wijk bij Duurstede, die Jacop van Maubeuge was genaamd. Muller stelt dan de vraag, of de schilder Jan van Mabuse, die in het gevolg van bisschop Philips van Bourgondië (1517-1524) naar Wijk bij Duurstede kwam, wellicht een zoon van bovengenoemde rentmeester zou kunnen zijn. In dat geval zou hij daar geboren zijn en was hij er dus teruggekeerd.

Er is voor deze veronderstelling zelfs geen enkel vermoeden aan te voeren, want wel hadden Jacob van Maubeuge en zijn vrouw Adriane Claes Folpertsdochter o.a. een zoon Jan, maar deze noemde zich Van Royesteyn (Rodesteyn) naar het hem toebehorende huis van die naam bij Cothen. Terecht heeft dan ook wijlen dr. R. van Luttervelt in een artikel in de Navorscher van 1946 (p. 113-117: Een grafsteen van de familie Van Royesteyn) de vraag van Muller ontkennend beantwoord. Aanleiding voor dit artikel was de vondst in 1944 van een grafzerk dezer familie in de utrechtse Klaaskerk, die nadien aan het Centraal Museum is overgedragen.

In de inleiding tot de catalogus wordt over deze kwestie niet gesproken, al is in de literatuurlijst Mullers artikel wel vermeld. Er is dan ook geen reden om diens vraag ernstig te nemen. Immers, bij zijn inschrijving in de antwerpse gildelijst in 1503 noemde Jan Gossaert zich „Jennyn van Henegouwe” en later gebruikte hij de signatuur: Johannes Malbodius.

Ook grote mannen kunnen wel eens een gedachtesprong maken, die te ver blijkt te reiken. Zou Muller gelijk hebben, dan had men het standbeeld van Jan Gossaert van Maubeuge naar Wijk bij Duurstede kunnen verplaatsen. Ik heb dan ook destijds de conservateur van het museum te Maubeuge, M. Henri Boëz, die in 1961 een brochure geschreven had: Jean Gossart de Maubeuge dit „Mabuse” était-il maubeugeois? gerust kunnen stellen. Dit gaf hem toen aanleiding tot een naschrift: Jean Gossart de Maubeuge dit „Mabuse” demeure maubeugeois.

A. J. VAN DE VEN